

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **O. B.**, zast. JUDr. Martinem Köhlerem, advokátem se sídlem Vysoká 149/4, Liberec 10, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 11. 2020, č. j. MPSV-2020/212018-917, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 4. 3. 2021, č. j. 60 Ad 18/2020-28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Oznámením Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Liberci (dále jen „úřad práce“) ze dne 13. 5. 2019, č. j. 41162/2019/LIB, bylo zahájeno z moci úřední správní řízení ve věci snížení příspěvku na péči žalobkyně v návaznosti na závěry posudku vypracovaného posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také jen „posudková komise“) ze dne 28. 2. 2019, pro účely rozhodnutí žalovaného o odvolání proti rozhodnutí úřadu práce ze dne 27. 3. 2018, č. j. 30787/2018/LIB, o zamítnutí návrhu na změnu výše příspěvku na péči žalobkyně. Z posudku vyplynul závěr, že při přiznání příspěvku na péči došlo k nadhodnocení zdravotního postižení žalobkyně a žalobkyně nezvládá namísto uznaných pěti pouze tři základní životní potřeby, a to stravování, osobní aktivity a péči o domácnost. Dne 29. 5. 2019 bylo provedeno úřadem práce sociální šetření. Okresní správa sociálního zabezpečení Liberec (dále jen „OSSZ“) vypracovala dne 20. 8. 2019 posudek, podle něhož žalobkyně nezvládala v souladu s předcházejícím posudkem posudkové komise tři základní životní potřeby. Dne 11. 11. 2019 vydal úřad práce rozhodnutí č. j. 92122/2019/LIB ve věci snížení příspěvku na péči z 4 400 Kč na 880 Kč měsíčně, a to od prosince 2019. Rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 12. 2019, č. j. MPSV-2019/247281-917, bylo prvostupňové rozhodnutí zrušeno a věc vrácena úřadu

práce k dalšímu řízení z důvodu nedostatečného odůvodnění posudku OSSZ. Dne 27. 4. 2020 OSSZ vypracovala nový posudek, podle něhož žalobkyně nezvládá čtyři základní životní potřeby, a to mobilitu, stravování, osobní aktivity a péči o domácnost. Zmíněný posudek byl dne 18. 6. 2020 doplněn vyjádřením zpracovatelky posudku MUDr. M. Š. k námitkám žalobkyně, které se týkaly neuznání základní životní potřeby komunikace a tělesná hygiena.

[2] Rozhodnutím ze dne 2. 7. 2020, č. j. 47539/2020/LIB, úřad práce na podkladě doplněného posudku vydal rozhodnutí, kterým snížil žalobkyni od srpna 2020 příspěvek na péči z částky 4 400 Kč na 880 Kč měsíčně, neboť žalobkyně splňovala podmínky pro osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).

[3] Odvolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí žalovaný na základě vypracovaného posudku posudkové komise ze dne 8. 10. 2020 zamítl a rozhodnutí úřadu práce potvrdil v záhlaví uvedeným rozhodnutím.

[4] Žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného. Krajský soud ji jako nedůvodnou zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností se dvěma kasačními námitkami, na základě kterých požaduje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Krajský soud se dle stěžovatelky nevypořádal s námitkami směřujícími proti závěrům posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 8. 10. 2020. Dle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška č. 505/2006 Sb.“), je nezvládnutí jedné z vymezených aktivit pro danou životní potřebu z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu považováno jako nezvládnutí dané životní potřeby. Stěžovatelka namítá, že při hodnocení základní životní potřeby komunikace je aktivitou, kterou nezvládá, psaní zpráv pravou rukou, a tudíž měla být tato základní životní potřeba zhodnocena jako nezvládnutá. Závěry posudku posudkové komise jsou dle stěžovatelky nedostatečné, protože neposoudila jiné druhy úchopů pro běžné manipulační činnosti a zapojení jemných svalů ruky. Závěr o schopnosti psaní a komunikace je navíc v rozporu se závěry MUDr. M. Š. v posudku o zdravotním stavu stěžovatelky ze dne 27. 4. 2020, dle kterých není stěžovatelka schopna se sama najíst a chybí funkce pravé ruky pro přípravu stravy. Navíc byla prokázána u stěžovatelky porucha jemné motoriky pravé ruky.

[7] Stěžovatelka dále namítá, že krajský soud měl rozhodnutí žalovaného zrušit i z důvodu, že ze strany posudkové komise nedošlo k jejímu osobnímu vyšetření, a to za situace, kdy deklarovala před posouzením zdravotního stavu posudkovou komisí podstatné zhoršení zdravotního stavu. To je dle stěžovatelky v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2016, č. j. 6 Ads 40/2016-20, dle kterého vyšetření před posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí je pravidlem, pokud nemá dostatek přesvědčivých podkladů k posouzení zdravotního stavu.

pokračování

[8] Žalovaný plně odkázal na své vyjádření k žalobě a na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je projednatelná. Následně přezkoumal rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti, namítaných důvodů, včetně důvodů, ke kterým přihlíží z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)].

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Stěžovatelka ve své první kasační námitce uvádí, že krajský soud nesprávně zhodnotil její zvládání základní životní potřeby komunikace. Dle § 1 odst. 4 vyhlášky č. 505/2006 Sb. se za neschopnost zvládání základní životní potřeby „*považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu.*“

[12] Podle přílohy č. 1 písm. c) vyhlášky č. 505/2006 Sb. se za schopnost zvládat základní životní potřebu komunikace považuje stav, kdy osoba je schopna „*1. vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, 2. chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, 4. porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, 5. používat běžné komunikační prostředky.*“

[13] Stěžovatelka namítá, že bylo nesprávně posouzeno její zvládání aktivity *vytvářet rukou psanou krátkou zprávu*. To podkládá nedostatečným posouzením úchopu v posudku posudkové komise a prokázanou poruchou jemné motoriky pravé ruky či závěrem v posudku MUDr. Marie Šauerové ze dne 27. 4. 2020, že při posouzení základní životní potřeby stravování „*chybí funkce pravé ruky pro přípravu stravy*“ a při posouzení základní životní potřeby péče o domácnost „*jde o poruchu jemné motoriky pravé ruky*“.

[14] Nejvyšší správní soud se u této kasační námitky ztotožňuje s hodnocením v rozsudku krajského soudu, dle kterého posudková komise se na základě všech podkladů o zdravotním stavu stěžovatelky ve svém posudku zabývala hodnocením zvládání všech základních životních potřeb, potřeby komunikace nevyjímaje. Tvrzení žalobkyně, že není schopna psát, nebylo podloženo žádným podkladem z vyšetření jejího zdravotního stavu, z nichž posudková komise vycházela. Dle posudku byla „*hybnost horních končetin a úchopová schopnost pouze lehce omezena. Svalová síla byla oboustranně v normě, takže psaní byla schopna.*“ Tyto závěry jsou v souladu i s předchozími posudky stěžovatelčina zdravotního stavu a zápisů ze sociálního šetření, ve kterých bylo pravidelně stěžovatelčino zvládání aktivity psaní rukou a obecně schopnost komunikace potvrzena. Stěžovatelkou namítané podstatné omezení pravostranných končetin a porucha jemné motoriky pravé ruky dle posudků nebylo natolik závažné, aby schopnost napsat rukou krátký vzkaz mohla být zhodnocena jako nezvládnutelná bez pomoci. Písemná komunikace tedy může

být dle zdravotního stavu stěžovatelky zhoršená či pomalejší, ale nelze z dostupných podkladů dojít k závěru, že by písemné komunikace nebyla schopna. Citované závěry z posudku MUDr. M. Š. u hodnocení životní potřeby stravování a péče o domácnost nelze označit jako rozporné s ostatními závěry v posudku, neboť je třeba hodnotit každou aktivitu a základní životní potřebu zvlášť, a to s ohledem na možnosti adaptace, potenciálu a kompetencí posuzované fyzické osoby. Tato kasační námitka je proto nedůvodná.

[15] Ve druhé kasační námitce stěžovatelka nesouhlasí s postupem posudkové komise, která v průběhu jednání nepřistoupila k jejímu osobnímu vyšetření, přestože deklarovala zhoršení zdravotního stavu. Posudková komise tak neměla dostatek podkladů k posouzení jejího zdravotního stavu. K této námitce stěžovatelky Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči se vyznačuje tím, že rozhodující důkaz představuje především odborný posudek o závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Jeho povahou a požadavky, které je na něj třeba klást, se Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně a dovodil, že *„se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti“* (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-50, a ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104).

[16] Nejvyšší správní soud po zhodnocení všech podkladových materiálů i v tomto bodě souhlasí se závěry krajského soudu, že posudek posudkové komise ze dne 8. 10. 2020 byl úplný, správný a přesvědčivý, a že zdravotní stav stěžovatelky byl posouzen komplexně, a to na základě dostatečné zdravotnické dokumentace, s přihlédnutím k výsledkům sociálního šetření. Posudek pak nelze hodnotit jako neúplný, pokud posudková komise neprovedla vlastní vyšetření stěžovatelky, ačkoli byla na jednání 8. 10. 2020 přítomna. Judikatura Nejvyššího správního soudu konstantně uvádí, že přímé osobní posouzení posuzované osoby by mělo být pravidlem, avšak toto pravidlo neplatí bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 Ads 185/2021-32). Jak již uvedl i krajský soud ve svém rozsudku, stěžovatelkou namítaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Ads 40/2016-20 dovodil, že dle § 16a odst. 4 písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, jde o oprávnění, nikoli bezvýjimečnou povinnost posudkové komise vyzvat k podrobení se odbornému vyšetření. Osobní vyšetření posuzované osoby je především považováno za efektivní prostředek pro odstraňování rozporů mezi závěry jednotlivých zdravotních posudků. Jak ale vyplývá z předloženého správního spisu, posudkové orgány v posudku OSSZ ze dne 27. 4. 2020 a jeho následném doplnění ze dne 18. 6. 2020 a posudku ze dne 8. 10. 2020 dospěly ke shodným závěrům. Ty jsou podpořeny i souladnými závěry ze sociálního šetření. Z předmětného posudku je navíc patrné, že posudková komise měla v den svého jednání již dostatek podkladů pro jeho vyhotovení. Mezi nimi byla také aktuální lékařská zpráva z neurologického vyšetření MUDr. Š. provedeného o necelý měsíc dříve dne 14. 9. 2020. Osobní vyšetření stěžovatelky by proto bylo v tomto případě nadbytečné. I tato kasační námitka je proto nedůvodná.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení, žalovanému nevznikly náklady nad rámec úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. listopadu 2022

JUDr. Radan Malík
předseda senátu